

اینترنت سرگردان

کامبیز نوروزی

حقوق‌دان

به دنبال تجاوز مشترک آمریکا و رژیم اسرائیل به ایران خطوط اینترنت در سطح کشور قطع شد و مردم از امکان دسترسی به اینترنت بین‌المللی محروم شدند. سیاست ارتباطاتی حاکم بر ایران مبتنی بر محدودسازی گردش اطلاعات و منابع اطلاعات بوده است. با رواج اینترنت این سیاست ادامه پیدا کرد و با اجرای فیلترینگ مانع پرهزینه‌های برای دسترسی مردم به اینترنت ایجاد کردند که سرگردانی اینترنت و مردم را بیشتر کرد. وضعیت جنگی شرایط اینترنت را بدتر کرد و به طور کلی آن را قطع کردند. آزادی بیان و حق آزادی گردش اطلاعات از مهم‌ترین حقوق اساسی‌اند. اما این استثنا در تمام رژیم‌های حقوقی وجود دارد که در بحران‌های بزرگ، مثل جنگ، مراجع خاص حکومتی می‌توانند محدودیت خبری و سانسور اعمال کنند. در جنگ اول خلیج فارس و در مجاری حمله به برج‌های دوقلو، رؤسای جمهور وقت آمریکا محدودیت خبری اعمال کردند. اجرای سانسور و محدودیت خبری در بحران‌ها، از جمله جنگ تاج شرایطی خاص است. از جمله:
۱- فقط مرجع معینی که در قوانین مشخص شده باشد، می‌تواند دستور اعمال سانسور بدهد. مثلا در آمریکا رئیس‌جمهور و در انگلستان وزیر دفاع چنین اختیاری دارند.

۲- باید به طور مشخص محرز باشد که سانسور برای حفظ امنیت ملی و نظم عمومی ضروری و حیاتی است.

توافق را منتفی ندانیم

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

سؤال مهم اکنون این است که آیا مذاکراتی که در اسلام‌آباد شروع شد، ادامه خواهد یافت و اگر متوقف شود، آیا جنگ از سر گرفته خواهد شد. با توجه به ادامه تلاش میانجی‌گران می‌توان به ادامه آتش‌بس امید داشت. اما اعلام محاصره دریایی ایران از طرف ترامپ که در حقوق بین‌الملل در حکم اعلان جنگ است، کار را دشوارتر کرده و واکنش سخت ایران می‌تواند آتش‌بس را به خطر بیندازد.
با این حال، هنوز نمی‌توان و نباید مذاکرات را شکست‌خورده دانست و باید امیدوار بود که با توجه به خسارات عظیم جنگ تجاوزکارانه آمریکا و اسرائیل علیه ایران، همچنان طرفین راه را برای مذاکره و توافق باز نگه دارند.

تردید نیست که جنگ‌ها دوران‌ساز هستند و می‌توانند موجب تحول اساسی در شرایط و اوضاع و احوال شوند؛ در حدی که طرف‌های جنگ نمی‌توانند آن را در شکل‌گیری شرایط بعد از جنگ و بازبینی در اهداف و برنامه‌های خود نادیده بگیرند. بررسی واقع‌بینانه و به دور از روایت‌سازی‌های معطوف به تحت‌تأثیر قرار دادن افکار عمومی، حاکمی از دو واقعیت است: نخست اینکه دولت ترامپ در پیشبرد اهداف خود شکست خورد و نتوانست آنچه را که مدنظر داشت، از طریق جنگ به دست آورد. برخلاف تصور ترامپ و به‌ویژه برخلاف اهداف جانیکارانه اسرائیل در ارتباط «تغییر رژیم» و فراتر از آن فروپاشی ایران و گسستن شیرازه‌امور، هم‌نظام توانست انسجام خود را حفظ کند و هم جامعه و کشور تاب‌آوری تحسین‌برانگیزی از خود نشان داد. اکنون محتمل است که ترامپ از شکستی که متحمل شد، درس بگیرد و در صورت شکست مذاکرات حداقل مجددا اقدام به ازسرگیری جنگ کند.

از طرفی، تا آنجا که به آفتند و پادفند ایران مربوط است، کشور با مشکلاتی مواجه بود. ایران حق داشت که پایگاه‌های آمریکا در کشورهای منطقه را مورد حمله قرار داد. اما اگر حمله‌ای به امکانات غیرنظامی این کشورها یا تهدیدی متقابل به زدن زیرساخت‌های این کشورها در واکنش به حمله به زیرساخت‌های ایران صورت گرفته باشد، از سر اضطرار و ناچاری بوده است. ایران همچنین به لحاظ حقوقی، حق داشت که در جریان یک جنگ تجاوزکارانه دریایی اقدام به جلوگیری از تردد کشتی‌های دولت‌های متخاصم در تنگه هرمز کند. درمورد میزان تأثیرگذاری حملات موشکی به اسرائیل نیز قطعاً نیروهای مسلح ما ارزیابی‌های خود را انجام داده‌اند. اما تردید نیست که مشکل اصلی در حوزه پادفند بود و روشن است که بدون پادفندی توانا، جنگ و به‌ویژه ادامه آن بسیار دشوار خواهد بود.

تردید نیست که مشکل اصلی در حوزه پادفند بود و روشن است که بدون پادفندی توانا، جنگ و به‌ویژه ادامه آن بسیار دشوار خواهد بود.

چهارشنبه ۲۶ فروردین ۱۴۰۵
۲۶ شوال ۱۴۴۷
۱۵ آوریل ۲۰۲۶
سال بیست و دوم
شماره ۵۳۶۰
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید:

پاپ آمریکایی علیه سیاست‌های آمریکا • آسیب به بیش از ۳۹ هزار واحد مسکونی در تهران • چرا ایران و آمریکا به نقطه خطر نزدیک می‌شوند؟/ محسن شریف‌خدائی

«شرق» بررسی می‌کند؛ در بحبوحه محاصره دریایی، بحث‌ها درباره احیای مذاکرات بار دیگر اوج گرفته است

نفت، هرمز و نرد دیپلماسی

گزارش تیریک رادر صفحه ۲ بخوانید

روایت تکان دهنده مادر و دایی «ماکان نصیری»، دانش‌آموز مینابی، از ۳۸ روز جست‌وجو برای پیداکردن پیکر عزیز خردسالشان

قبر خالی «ماکان»

این گزارش رادر صفحه ۵ بخوانید

یادداشت

اتصال جهانی در کنار ارتباطات پایدار؛ دو بال حکمرانی دیجیتال

سیدستار هاشمی

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات

از این منظر تأکید می‌شود شبکه ارتباطات داخلی و اینترنت بین‌الملل، نه به‌عنوان دو گزینه جایگزین برای یکدیگر، بلکه به‌عنوان دو مؤلفه مکمل باید در نظر گرفته شوند. بر این اساس، هرگونه سیاست‌گذاری در این حوزه زمانی اثربخش خواهد بود که این دو بستر در تعامل با یکدیگر تعریف شوند و بتوانند در کنار هم، نیازهای متنوع و رو به رشد جامعه را تأمین کنند.

چراکه این دو، در عمل به‌مثابه دو بال حکمرانی دیجیتال‌اند؛ یکی تضمین‌کننده استقلال و پایداری بومی و دیگری امکان‌ساز بهره‌مندی از ظرفیت‌ها و فرصت‌های بین‌المللی.

بدیهی است که تکیه صرف بر هریک از این دو، بدون در نظر گرفتن دیگری، به معنای نادیده‌گرفتن بخشی از واقعیت‌های زیست دیجیتال امروز و عدم دستیابی به رشد سهم اقتصاد دیجیتال کشور در رقابت‌های پرشتاب منطقه‌ای و بین‌المللی است.

در عین حال، درک دغدغه‌ها و فشارهایی که در این دوره به مردم و فعالان اقتصادی وارد شده، برای ما یک اصل اساسی است. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به هیچ وجه نسبت به آثار و تبعات ناشی از محدودیت‌های ارتباطی بی‌تفاوت نیست بلکه تأکید دارد که مدیریت این شرایط، نیازمند رویکردی فعال، پاسخ‌گو و مبتنی بر مسئولیت‌پذیری است.

آنچه در این میان اهمیت دارد، پرهیز از نگاه‌ها و دوگانه‌سازی‌های غیرواقعی است، چراکه نه می‌توان ضرورت‌های امنیتی و ملاحظات کلان را لحاظ نکرد و نه می‌توان نیازهای واقعی جامعه به ارتباطات گسترده،

یادداشت

محاصره دریایی؛ اهداف و نتایج محتمل

محمدرضا یوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

باشد و آمریکا بتواند مانع از تجارت ایران شود و تداوم افزایش قیمت انرژی، کاهش عرضه مواد غذایی در جهان، سقوط بازارهای مالی و در نهایت رکود تومری را برای این کشورها رقم بزند، در این صورت، احتمالاً آمریکا می‌تواند پای چین و اروپا را به طور جدی وارد بحران کند و ائتلافی برای پایان‌بخشیدن به این بحران از طریق مذاکره با جنگی گسترده‌تر به وجود آورد.

اما پرسش این است که احتمال موفقیت این سناریو چقدر است؟ به نظر می‌رسد هیچ، زیرا! این محاصره فشار چندانی به ایران وارد نخواهد کرد. برای درک این موضوع کافی است به ترکیب تجارت خارجی ایران نگاهی انداخته شود. متأسفانه آمار تجارت خارجی ایران در سال ۱۴۰۴ هنوز گزارش رسمی نشده است. از این رو به آمار

یادداشتی از وزیر ارتباطات

اتصال جهانی در کنار

ارتباطات پایدار؛ دو بال

حکمرانی دیجیتال

برگزیده‌ها

۳ کارشناس در گفت‌وگو با «شرق» از سناریوهای اقتصادی محاصره دریایی و تنش در تنگه هرمز می‌گویند

بن بست جنگ دریایی

یابان تسلط پنج‌دوره‌ای حزب حاکم با ثبت رکورد مشارکت در مجارستان پساکمونئیستی

شورشگری از قلب بوداپست

در نشست «حکمرانی شهری در شرایط جنگ و عدم قطعیت‌ها» مطرح شد

حکمرانی شهری

در سایه جنگ

دکتر خرازی؛ استاد، معلم و پدر

یادداشتی از محمد خدادی

یادداشت

چین در چنبره هرمز

محمدحسین‌عمادی

تجاوز نظامی آمریکا و اسرائیل به ایران و عواقب آن باعث شد بار دیگر نقش تنگه هرمز به‌عنوان یکی از مهم‌ترین گلوگاه‌های ژئوپلیتیکی بر جهانیان ملموس و آشکار شود. اهمیت این تنگه برای چین فراتر از یک مسیر حمل‌ونقل ساده است و مستقیم با امنیت انرژی، ثبات اقتصادی و پایداری رشد صنعتی این کشور گره خورده است. بخش عمده‌ای از نفت مورد نیاز چین از کشورهای خلیج فارس تأمین می‌شود و قسمت عمده این صادرات از طریق تنگه هرمز به شرق آسیا منتقل می‌شود. ازاین‌رو هرگونه ناامنی یا اختلال در این مسیر، می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای بر بازار انرژی، هزینه‌های تولید و ثبات اقتصادی چین داشته باشد. در شرایطی که تنش‌های ژئوپلیتیکی در منطقه به طرز بی‌سابقه‌ای اوج گرفته و قطع کامل عبور و مرور در این گذرگاه اتفاق افتاده است، چین با شرایطی کاملاً متفاوت و لاجرم تغییر در راهبرد ستنی خود مواجه خواهد شد. چین در دو دهه گذشته به‌واسطه شتاب سریع اقتصادی و توسعه صنعتی، به بزرگ‌ترین واردکننده نفت جهان تبدیل شده است و سهم درخورتوجهی از این واردات از کشورهای حوزه خلیج فارس تأمین می‌شود. بنابراین هرگونه اختلال در عبور نفتکش‌ها از تنگه هرمز، مستقیم امنیت انرژی چین را تحت تأثیر قرار می‌دهد. معادلات جدید انرژی با ظهور هوش مصنوعی و نیاز شدید به تضمین دسترسی به منابع مطمئن انرژی عملاً باعث شده پیش‌بینی‌های بلندمدت بازار انرژی در وقایع کوتاه‌مدت جاری در خلیج فارس بروز و ظهور یابد. در شرایطی که منطقه با تحریم بنادر ایران از سوی آمریکا و تنش‌ها در راستای درگیری‌های نظامی روبه‌رو شود و سناریوی بسته‌شدن یا ناامن‌شدن بلندمدت تنگه هرمز مطرح شود، چین بیش از بسیاری از قدرت‌های اقتصادی دیگر در معرض فشار قرار خواهد گرفت. افزایش شدید قیمت انرژی، اختلال در زنجیره تأمین صنایع و فشار بر رشد اقتصادی از پیامدهای مستقیم چنین وضعیتی خواهد بود. به همین‌دلیل تحولات امنیتی در خلیج فارس صرفاً یک مسئله منطقه‌ای نیست، بلکه به‌طور مستقیم با منافع راهبردی چین در حوزه انرژی و اقتصاد پیوند یافته است. با وجود این وابستگی، سیاست سنتی چین در قبال بحران‌های ژئوپلیتیکی معمولاً مبتنی بر «صبر راهبردی» و پرهیز از ورود مستقیم به درگیری‌ها بوده است.

^[1] مبتنی بر «صبر راهبردی» و پرهیز از ورود مستقیم به درگیری‌ها بوده است

^[2] مبتنی بر «صبر راهبردی» و پرهیز از ورود مستقیم به درگیری‌ها بوده است